

Inklusion i overgangen i landsbyordningerne i Aalborg Kommune

Forord

Aalborg Kommunale Skolevæsen har ni skoler med en udvidet DUS-ordning, også kaldet en landsbyordning. Landsbyordningen består udover en DUS-ordning for de 6-10 årige af et børnehaveafsnit for de 3-6 årige.

De ni skoler med landsbyordninger er Bislev Skole, Ellidshøj Skole, Grindsted Skole, Hou Skole, Nørholm Skole, Nøvling Skole, Sebber Skole, Tylstrup Skole og Vaarst-Fjellerad Skole.

Som en naturlig del af hverdagen arbejder landsbyordningerne med børnenes overgang fra børnehave til skole. Derfor er der megen viden om og mange erfaringer med at arbejde inkluderende. Denne viden og disse erfaringer er der blevet arbejdet med på en temaaften den 23. oktober 2012.

Nærværende publikation er et resultat af den videndeling, som temaaftenen gav anledning til. Publikationen er et udtryk for den daglige praksis, hvor der på forskellige måder arbejdes inkluderende.

Alle bidragene i publikationen er skrevet af medarbejdere og ledere fra de ni landsbyordninger med udgangspunkt i de ni temaer, der blev arbejdet med på temaaftenen.

Publikationen er et bidrag til den fælles kommunale indsats og udvikling af den inkluderende overgang. Den kan med bilag findes på daks.dk.

Carsten Friis
Udviklingschef
Skole- og Kulturforvaltningen
Januar 2013

Indholdsfortegnelse

Nøvling Skole – Om førskolearbejdet	side 3
Tylstrup Skole – Om inkluderende overlevering	side 4
Hou Skole – Om sprogstimulering og læsning	side 6
Ellidshøj Skole – Om testning	side 8
Bislev Skole – Om overlevering	side 9
Nørholm Skole – Om børnehaven som en del af skolen/organisationen/professionen	side 10
Vaarst-Fjellerad Skole – Om forældresamarbejde	side 11
Sebber Skole – Om rullende skolestart	side 13
Grindsted Skole – Om udepædagogik	side 14

Nøvling Skole – Om førskolearbejdet

På Nøvling Skole er vi 124 elever fra 0.-6. klasse. Børnehaven er normeret til 30 børn. Vi betragter os som en fælles enhed med samme værdigrundlag. De fleste af vores udviklingsprojekter er fælles for både børnehave, DUS og skole.

Vores fælles værdigrundlag bygger på ordene respekt, tolerance, ansvarlighed, fleksibilitet, åbenhed samt tryghed. De er grundlaget for en fælles indstilling til leg, undervisning, samarbejde og samvær.

Grundlæggende handler vores værdier om, at vi mener, at trivsel og læring hænger sammen. Hvilket også kan ses i vores motto: *Glad for at være – Glad for at lære.*

Trivselsarbejde er en del af alt, hvad vi foretager os i børnehaven. Vi arbejder med forskellige indsatser for at øge trivslen, f. eks. Mobbe-kuffert (se frifriemobberi.dk).

Kompetencehjulet er et pædagogisk redskab, som vi skal til at arbejde med. Kompetencehjulet er bygget op om de seks læreplanstemaer, og ved brug af det bliver barnets udviklingstrin og NUZO (nærmeste udviklingszone) tydelig. Kompetencehjulet skal hjælpe os med at kvalificere vores arbejde med rådgivning og vejledning af forældrene i forhold til, hvad der er hensigtsmæssigt at arbejde videre med omkring barnet og gruppen.

Kroppen på Toppen er også en del af vores trivselsarbejde. Når hovedet har det godt, har kroppen det også godt. Kroppen på Toppen er implementeret i dagligdagen ved f.eks. samlinger, på legepladsen, eller når vi tænker indretning af institutionen (se kroppenpaatoppen.dk).

Sådan gør vi

Hvilke tiltag gør vi på Nøvling Skole sammen med børnehaverne Tophøj og Dannerhøj i Visse for at bidrage til, at hvert enkelt barn kommer til at føle sig som en del af det nye fællesskab, når de starter i børnehaveklassen på Nøvling Skole?

Didaktisk – Hvorfor?

Nøvling Skole modtager børn fra tre børnehaver inklusive vores egen, når der skal dannes børnehaveklasse. De børn, der kommer fra Nøvling Børnehave, har fordele/fortrin i forhold til de børn, der kommer fra Visse. De kender skolen/DUS, mange af de voksne og mange af de større børn i skolen.

Det er vigtigt, at børn og forældre fra Visse ikke

kommer til at føle sig ekskluderet fra starten, fordi alt er nyt for dem. Derfor prøver vi at give dem kendskab til skole/DUS og hinanden, inden børnene starter i børnehaveklassen.

Overgangen fra børnehave til skole/DUS letter arbejdet for børnehaveklasselederen og DUS-pædagogerne, når børnene begynder som én gruppe i stedet for tre, da børnene allerede er trykke ved hinanden, omgivelserne og de voksne.

Jo mere, børnene føler sig inkluderet, jo tryktere bliver børnene, og jo hurtigere kan børnene fokusere på at lære noget fagligt.

Metodisk – Hvordan?

Vi holder evalueringsmøde i foråret med deltagelse af en børnehavepædagog fra hver af de tre børnehaver, børnehaveklassens DUS-pædagog og børnehaveklasselederen.

Der evalueres på: Hvad er gået godt/skidt og hvorfor? Nye tiltag? Planlægning af næste år, hvornår og hvem gør hvad?

Den pædagog, der har førskolegruppen i Nøvling Børnehave, er ansat både i børnehave og DUS og har også timer i børnehaveklassen. Det er en gennemgående person.

Praksis – Hvad?

Vi besøger hinandens børnehaver. Der er besøg i børnehaveklassen sammen med den voksne fra alle tre børnehaver, der har førskolegruppen: 1. gang: legedag i børnehaveklassen. 2. gang: rigtig skoledag med den nye klasse og børnehaveklasselederen. Den nuværende børnehaveklasse er i DUS, hvor de kan snakke med deres gamle bør-

nehave-voksne. De slutter med madpakker i DUS ved hvert besøg.

- Der er ryste-sammen dag i foråret, som børnehaverne skiftes til at arrangere.
- Cirkusforestilling i Dannerhøj (Visse).
- Motionsløb for alle i oktober (skolernes motionsløb).
- Åbent hus i efteråret for alle interesserede forældre fra de tre børnehaver.
- Der er et socialt arrangement i foråret for børn/forældre, der har valgt Nøvling Skole. Her præsenteres venskabs-vennen fra 5. klasse, så alle ved, hvem de har som venskabs-ven efter ferien. Der er fælles aktiviteter og rundvisning på skole og i DUS. De griller aftensmad.
- Genbesøg i alle børnehaver efter skolestart. (Børnehaveklasselærer + kontaktpædagog. Foregår i skoletiden.)
- Børn /forældre uden for distriktet, som skal gå på Nøvling Skole, inviteres til at deltage.

Perspektivering – Hvorhen?

- Løbende evaluering og udvikling af konceptet, både for ledelse og medarbejdere.
- Kontakt med dagtilbudsleder fra Gug.
- Gode muligheder for sparring med hinanden i forhold til førskolearbejdet.
- Måske samarbejde omkring Mobbe-kuffert. Det vil medføre et fælles udgangspunkt for alle.
- Jo mere vi kan få børnene til at føle sig som en del af det nye fællesskab for skolestart, jo lettere får børnene det i overgangen fra børnehave til DUS og skole.

Andre skolars erfaringer med førskolearbejdet

Hou Skole

Vi samler de ældste børn et par gange om ugen og laver førskolearbejde med dem. Vi øver tal, bogstaver, sociale spilleregler og meget mere. Vi former bl.a. alle bogstaver med kroppen, i modellervoks, i sandet på stranden og selvfølgelig med en blyant på et stykke papir.

Tylstrup Skole

I Tylstrup Skoles børnehavegruppe bruger vi ugentligt DUS-lokalerne med den ældste gruppe børn. Vi laver små opgaver så som klokken, bogstaver, trafik m.m. Vi går på besøg i børnehaveklassen og deltager sammen med dem i O-lektioner i hallen. Vi går også i skolegården og øver os på at være sammen med DUS-børnene.

En gang om måneden mødes vi sammen med nabobørnehavens kommende skolebørn i DUS, for at børnene kan lære hinanden og stedet at kende.

Bislev Skole

I Bislev har børnene, fra de fylder 5 år, leg og lær i børnehaven. Derudover er de med i skolen en gang om ugen til morgensang og en efterfølgende lektion med børnehaveklassen.

Vaarst-Fjellerad Skole

- I november samles børnene en formiddag om ugen i storgruppe (alle som har alderen til at starte i skole).
- I december/januar afholder vi forældresamtaler med henblik på skolestart og evt. udsættelse.
- Efter vinterferien samles førskolegruppen en formiddag om ugen.
- Vi arbejder med gruppens sociale trivsel i form af fri for mobberi.
- Vi arbejder med færdigheder: sproglige, lege/skrive, farver, begreber, spil og viden om konkrete emner. Emnerne varierer i forhold til børnegruppens interesser.
- For at vænne børnene til at færdes på skolen deltager vi ugentligt i morgensang.

Se vaarst-fjellerad.dk under "Om Duetten, skolestart på Vaarst-Fjellerad Skole".

Grindsted Skole

1. januar starter kommende skolebørn på et målrettet forløb frem til skoleopstart. Her dannes den kommende klasse, og børnenes sociale relationer styrkes. Materialet, pædagogerne anvender, suppleres med tidligere anvendt materiale fra børnehaveklassen, f.eks. spil, tal, bogstaver, strategier, Ole Lund Kirkegård og Pixeline.

Tylstrup Skole – Om inkluderende overlevering

Landsbyordningen Tylstrup Skole er en idrætsinstitution. Den består af en børnehavedel på ca. 25 børn, DUS I på ca. 85 børn og en DUS II med 25-30 børn. Skolen har ca. 150 elever, og institutionen har PALS (Positiv Adfærd i Læring og Samspil) som værdigrundlag og pædagogisk metode.

Vores målsætning er baseret på principperne i PALS om respekt og ansvar. Vi arbejder med den anerkendende pædagogik. Det betyder, at vi voksne gør, hvad vi kan, for at børnene "lykkes", og vi bidrager i høj grad til at skabe et positivt læringsmiljø.

Vi er en meget blandet personalegruppe med ansatte af begge køn i alle tre afdelinger. Vi bruger meget tid udendørs og blander børnene meget på tværs af alder. Vi benytter vores DUS-bus til 9 personer til at deltage i bl.a. kommunens mange tilbud så som svømmehal, skøjtehal, zoo, museer m.m.

Den er med til at gøre Tylstrup "større".

Vi har et godt samarbejde med byens børnehaver. Vi har rigtig mange aktivitetstilbud, der tager udgangspunkt i bevægelse, fordi det er sundt at røre sig, det er sundt at være ude, og vi kan lide det. Vi har som institution været meget bevidste om, at vi ikke vil være sportsfokuserede. *Vi deltager ikke for at vinde, men vinder ved at deltage.*

Sådan gør vi

Vi har gennem flere år arbejdet med sociale handlingsplaner for samtlige børn i landsbyordningen. Vi har udarbejdet et skema, som dækker børn til og med børnehaveklassen samt børn fra 1. klasse til og med 6. klasse. De anvendes i alle sammenhænge, hvor der overleveres fra en afdeling til den anden – børnehave/DUS, børnehave/skole, skole/DUS, DUS I/DUS II.

Der overleveres, før børnene starter. Hos os foregår det 1. juni, og for de nye børnehaveklasser foregår det igen i november. Her fortæller vi, hvordan det er gået. Dette foregår både for vores "egne" børnehavebørn og børnene fra Krudtuglen. Ligeledes foregår det for 6. klasse, altså kommende 7. klasse, med Sulsted Skole.

Didaktisk – Hvorfor?

Vi ønsker at sikre os en systematisk og ensartet gennemgang af samtlige børn mindst to gange årligt. Vi har derfor gennem lang tid udarbejdet et skema, som dækker alle 6 indsatsområder. Et skema, som vi stadig forbedrer på (bilag på daks.dk). Vi ønsker at give hvert enkelt barn de bedste muligheder for at "lykkes", og vi har derfor brug for, at forventninger/krav passer til barnets nærmeste udviklingszone.

Metodisk – Hvordan?

Det enkeltes barns kontaktpædagog udfylder skemaet. Vi mødes i grupper og gennemgår samtlige børn for at få et bredere billede af barnet. Vi bruger efterfølgende skemaerne som baggrund for samtalen med forældre/lærere og trivselsfora.

Praksis – Hvad?

Børnehaveklasselederen og kontaktpædagogen kontakter børnehave/børnehavegruppen, og de holder sammen overleveringsmøder. Forældrene er velkomne til at deltage i mødet. Der er samtaler i maj for alle kommende børnehaveklassebørn, der begynder i DUS 1. juni. I november afholdes en tilbagemeldingssamtale på, hvordan det er gået, både med den enkelte og med gruppen. Skemaerne betyder, at pædagogerne føler sig velforberedte. Mere klædt på til opgaven!

Perspektivering - Hvorhen?

Vi vil lave inkluderende overgange, hvor hvert barn er velkommet, som det er. Vi vil vide, at vi har set

alle børn. "Det, vi giver opmærksomhed, får vi mere af".

Andre skolers erfaringer med inkluderende overlevering

Nøvling Skole

På ledelsesplan er der to årlige møder. Børnehaverne indkalder til overleveringsmøde, hvor forældre til det enkelte barn (børn med specielle behov), børnehaveleder, børnehaveklasseleder, skoleleder og DUS-leder og DUS-kontaktpædagog deltager. PPR og tværfagligt team kan deltage, hvis det findes nødvendigt.

DUS-kontaktpædagog og børnehaveklasseleder aftaler et overleveringsmøde omhandlende relevante oplysninger og erfaringer med pædagoger fra børnehaverne. Børnehaverne orienterer forældre om mødet.

Ellidshøj Skole

Skolen har længe før skolestart kendskab til børnene. Børnene lærer skolen at kende igennem børnehavetiden ved besøg, deltagelse i generalprøver, fastelavnsfest og lignende arrangementer.

Nørholm Skole

I morgen- og eftermiddagstimerne er børnehave- og DUS-børn meget sammen. Aldersintegration er rodfæstet i vores pædagogiske tradition her på stedet. Samtidig er personalet velkendt af alle børn.

Fra omkring februar begynder vi at intensivere arbejdet med at forberede børnene på overgangen fra børnehave til skole. Der stilles f.eks. højere krav om, at der er aktiviteter, som børnene skal deltage i. Vi laver et lille skema, hvor børnene kan se, hvad de skal lave hver dag og hvor længe. Der er en plakat med billeder og tekst, som er placeret, hvor børnene holder samling. Det er med til at give overblik og struktur for dagen.

De børn, der er meldt til skole, kommer i "10 grupper" sammen. Vi delta-

ger i morgensamling på skolen ca. 1-2 gange om ugen. Herefter morgenlæser vi med kommende venskabsklasse en gang om ugen. Børnene deltager ugentlig i O-lektioner sammen med børnehaveklassen og DUS-pædagogen og er sammen med børnehaveklassen og børnehaveklasselederen i 1-2 timer ugentlig.

I juni måned er der skolepraktik i en uge sammen med den nuværende børnehaveklasse. Her inviteres også de børn, der kommer fra andre børnehaver og ikke har gået i Fidusens børnehavegruppe.

I januar måned, tæt på dato for tilmelding til skole, tilbyder vi forældrene en samtale omkring deres barns skolestart. Forinden har vi pædagoger lavet en grov- og finmotorisk screening på barnet.

Vaarst-Fjellerad Skole

Vi vil skabe tryghed og omsorg for familien ved at overflytte en af pædagogerne fra børnehaven til DUS ved skolestart.

Vi overleverer børn med særlige behov til kompetencecenteret, så der så tidligt som muligt kan iværksættes inklusionsfremmende tiltag. De er nødvendige for børnene, for at dagen kan forløbe godt.

Grindsted Skole

Der er et samarbejde med tværfagligt team og en fælles overlevering til PPR inden skolestart. Der iværksættes særlige tiltag for, at det enkelte barn får "rum" til at være i og deltage i fællesskabet.

Der sker en overlevering fra dagplejen til børnehave i de tilfælde, hvor der vurderes at være et behov. Dagplejen kommer ofte på legebesøg i børnehaven, og vi har fællesarrangementer.

Hou Skole – Om sprogstimulering og læsning

Landsbyordningen ved Hou Skole arbejder inkluderende i overgangen fra børnehave til skole via læsning.

Hou Skole har på nuværende tidspunkt 80 elever. I børnehaven går der 18 børn, og i DUS I og DUS II går der tilsammen 42 børn.

På Hou Skole lægger vi vægt på personlig udvikling, fællesskab og trivsel, og på at pædagogerne møder børnene anerkendende. Vi er ved at implementere ICDP (International Child Development Programme), så vi alle uanset faggruppe har et fælles værktøj til at tale med børnene ud fra og til brug i mødet med børnene.

Sådan gør vi

Hvordan bruger vi læsning inkluderende? Hvilke overvejelser har vi gjort os om læsning som et inkluderende værktøj. Hvordan kan vi måle effekten af læsningen?

Vi er ved at begynde et læseudviklingsprojekt, hvor målet er at fremrykke børnenes læsefærdigheder med et år. Vi har derfor sat flere forskellige aktiviteter i gang i alle skolens afdelinger. Vores intention

er, at vi ved at lave et samarbejde på tværs af børnehave, DUS, indskoling og mellemtrin kan nå vores mål, som samtidig har den sidegevinst, at der skabes gode overgange og inkluderende fællesskaber, da læsningen er med til at knytte bånd børnene imellem, uanset alder og afdeling.

Didaktisk – Hvorfor?

Læsningen er en gevinst både for børnehavebørnene og for skolebørnene (5. klasse). Børnehavebørnene får læst historie. De får læst den af ældre børn, som de kan genkende fra skolegården. Det udvikler deres sproglige verden, og de kan se sammenhængen mellem det skriftsproglige og det at høre en historie.

Eleverne får øvet sig i højtlesning. Det giver (forhåbentlig) mening for dem at læse en bog højt for mindre børn, som rigtig gerne vil have læst højt. Dvs., at det bliver en succesoplevelse for skolebørnene. De skal endvidere tænke over, hvilken bog de vil/skal læse højt, og for hvilken aldersgruppe. Bogen skal også passe til elevens læsefærdigheder.

Læreren støtter op om elevernes valg af bog og hjælper dem til at kunne læse bogen. Pædagogerne understøtter undervejs læsningen ved at guide eleverne i f.eks. at vise bogens billeder og forklare ord.

Metodisk – Hvordan?

Eleverne får trænet deres læsefærdigheder, da de flere gange i løbet af et skoleår skal læse en bog for børnehavebørnene. Børnehavebørnene får udviklet deres sprog ved at få udvidet deres ordforråd, forståelse m.m. ved at få læst højt. Vi har endvidere indført læsebånd og dialogisk læsning på hele skolen og dermed også i børnehaven.

Praksis – Hvad?

Hver tirsdag går tre elever fra 5. klasse på biblioteket sammen med deres lærer. Der vælger de en bog, de vil læse højt for børnene. De øver sig derefter i at læse højt ved at læse højt for sig selv, en klassekammerat eller læreren.

Pædagogerne forbereder hver tirsdag børnehavebørnene på, at der kommer nogle fra 5. klasse og læser højt for dem. Klokken 9.00 kommer

eleverne og læser for en aldersgruppe. Vi har valgt at dele børnene i tre grupper med henholdsvis 3-årige, 4-årige og 5-årige. Det er for bedre at kunne vælge en bog, der passer til aldersgruppen. Succesen bliver større både for børnehavebørnene og for eleverne, hvis der læses en bog, som svarer til aldersgruppen.

I børnehaven tager pædagogerne billeder hver gang af eleven, som læser højt for en gruppe børn. Billederne bliver efterfølgende hængt op på børnehavetavlen, så alle kan se dem.

Perspektivering – Hvorhen?

Det er en succes, fordi eleverne synes, det er sjovt at læse højt for de mindre børn, og børnehavebørnene synes, det er dejligt at få læst højt.

Når alle elever har været i børnehaven og har læst højt for børnene, vil vi prøve at lade en af pædagogerne gå hen i 5. klasse i en dansktime og fortælle eleverne, hvordan det er gået, hvad de skal overveje, når de læser højt osv. De vil selvfølgelig også lytte til elevernes oplevelse af, hvordan det er at læse højt, og om der er noget, børnehaven kan gøre, for at det bliver endnu bedre.

Vi har overvejet at lægge billederne af elevernes oplæsning på forældreintra for 5. klasse.

Vi har endnu ikke målt på succesen, men vi har en formodning om, at eleverne bliver bedre læsere ved at læse højt for de mindre børn. En sidegevinst er desuden, at de store elever ikke driller de mindre børn, de har læst højt for. Tværtimod. Eleverne fra 5.klasse kommer gerne og snakker med børnehavebørnene og hjælper dem, efter de har læst højt for dem.

Læs om vores læseplan og læsebånd på: houskole.com/indsatser-3/laesning.

Andre skolers erfaringer med sprogstimulering og læsning

Tylstrup Skole

I landsbyordningen Tylstrup Skoles børnehavegruppe har vi sammen med skolen lavet en sprog- og læsepolitik (se tylstrup-skole.dk).

Vi har rigtig gode erfaringer med vores sprogkasse, som indeholder sange, historier og billeder, som vi dramatiserer, og vi har lavet et vendespil med børnene i deres fastelavnstøj, som giver anledning til masser af snak. Vi har også god erfaring med at lave rim og remser med børnene aldersopdelt.

Nøvling Skole

- Læser og snakker om rim og remser, fx Halfdans ABC plakat.
- Læser bøger til samlinger og i løbet af dagen.
- Bruger skolens læsehule samt biblioteket.
- Børnene vælger selv nye bøger i bogbussen.
- Tager på ture ind til hovedbiblioteket.
- Er i gang med at bruge dialogisk oplæsning.
- Nævner bogens titel, forfatter og illustratør. Læser bagsiden af bogen og snakker om, hvad børnene tror, den handler om.
- Spørger ind til handlingen, efter bogen er slut. Taler om nye ord i bogen.
- Fortæller historier uden at læse fra en bog.
- Synger sange – nye sange læses op, inden de synges.
- Snakker om bogstaver – hvad børnenes navn starter med, og hvordan det staves. Skriver/staver bogstaver og ord, hvor børnene så skriver efter.

Ellidshøj Skole

Vi benytter dialogisk læsning og de 10 understøttende sprogstrategier. 5. og 6. klassens eleverne læser for børnehavebørnene i temaugerne, og vi har rim, remser, sang, musik og teater. Vi har fokus på det daglige samvær og sprogkulturen i institutionen.

Nørholm Skole

Vi arbejder hele tiden med sproglig stimulering og begyndende lyst til at læse. Her bruger vi f.eks. dialogisk læsning, arbejde med mundmotorik, fortælling, rim og remser, legeskrivning osv. Hvert år, når vi arbejder med sprog og sprogstimulering, sætter vi særlig fokus på temaet, og ofte benytter vi os af skolens læsevejleder og bibliotekar til at inspirere og udvikle nye veje til

at fremme læstelyst hos selv de alleryngste. Det helt centrale i vores læsepolitik er pædagogens fokus og nærvær i relationen med det enkelte barn.

Vaarst-Fjellerad Skole

- Sprogkuffert bruges til samlinger, hvor historier og sange illustreres.
- Oplæsning i mindre gruppe af elever fra 5. klasse.
- Vi samarbejder med skolens læsevejleder, der hjælper børnene i 5. klasse med at finde bøger svarende til børnegruppens alder. Læsevejlederen laver et oplæg for forældrene, hvor der lægges vægt på vigtigheden i at støtte børnenes sproglige udvikling.
- To måneder om året opfordrer vi børnene til at tage bøger med hjemmefra. Bøgerne bliver læst til samlinger, men bruges også til, at børnene indbyrdes kan tale om dem.
- Spil, som udvikler sprog og begrebsverden.

Vi samarbejder med børnebiblioteket, som sender en bogbus ud til børnehaven hver 3. måned. Forud for besøget aftaler vi med biblioteket, hvilke bøger vi ønsker at låne.

Sebber Skole

- Vi tilbyder alle 3-årige at blive sprogvurderet.
- Sproggruppe i børnehaven for de børn, der har behov for ekstra sprogstimulering, f.eks. højt læsning, rim og remser, spil m.m.
- Læsestund en gang om måneden, hvor 4. klasse kommer og læser højt for børnehavebørnene i små grupper i en bog, de har forberedt.

Grindsted Skole

To pædagoger er uddannet i sprogstimulering og udfærdiger sprogscreening ved tvivl. Vi har et tæt samarbejde med talepædagogerne. Vi arbejder med dialogisk oplæsning og lærer gennem den daglige samtale barnet at sætte ord på sig selv og dets omgivelser. Den daglige samling præges af rim, remser, sange, højt læsning og skuespil for at lære om kropssprog og mimik.

Ellidshøj Skole – Om testning

Ellidshøj landsbyordning består af børnehave, DUS og DUS II, dvs. en børnegruppe i alderen 3 til 12 år. Der er på nuværende tidspunkt 28 børnehavebørn, 36 DUS børn og 5 børn i DUS II. Personalet består af syv pædagoger, to i flexjob og en DUS-fællesleder. DUS-fælleslederen er en del af skoleledelsen ved Ellidshøj Skole.

Bygningen er adskilt fra skolen, men ligger på samme matrikel, og skolens lokaler bliver ofte benyttet.

I samarbejdet Landsbyordning og Skole om vores fælles børn arbejdes der hele tiden med at udvikle metoder og at udvikle samarbejdet om at skabe "den røde tråd" i forhold til barnets udvikling.

Sådan gør vi

Hvordan virker testning/test/undersøgelser i forhold til pædagog/forældre/barn? Hvilke redskaber bruger vi, og hvilke erfaringer kan vi videndele?

Didaktisk – Hvorfor?

- Sprogvurdering: For at se, hvor barnet har styrker og problemer, og hvor der skal være ekstra fokus.
- TRAS (Tidlig Registrering Af Sprogudviklingen): For at få et overblik over barnets stærke og svage sider og for at få et her og nu billede.
- SPU (Skoleparathedundersøgelse): For at se, om barnet er skoleparat fagligt/socialt.

De tre test er et godt arbejdsredskab for pædagogerne, og de tydeliggør det pædagogiske arbejde over for pædagogen og andre samarbejdspartnere, inkl. forældre.

Metodisk – Hvordan?

- Sprogvurdering i børnehaven inden 3-4 år. Elektronisk – sprogpædagoger og forældre.
- TRAS i børnehaven for de 3-5 årige. I samarbejde med forældre og alle pædagoger.
- SPU for de 5-6 årige. Alle pædagoger.

Praksis – Hvad?

- Sprogvurdering på alle børn.
- TRAS indgår i de årlige forældresamtaler.
- SPU ved skolesamtaler i uge 2 og ved overlevering til skole.
- Skaber større sproglig fokus og opmærksomhed i det faglige arbejde i hverdagen.

Perspektivering – Hvorhen?

- Vi ser gerne, at SPU bliver erstattet af sprogvurdering af de 5-6 årige på længere sigt for at skabe større sammenhæng og gennemskuelighed.
- Sprogvurdering – alle i institutionen og ikke kun sprogpædagoger.
- Større fokus på dialogisk læsning og understøttende sprogstrategier.

Andre skolers erfaringer med testning

Hou Skole

Vi bruger TRAS, SPU, CHIPS og sprogpakken.

Tylstrup Skole

I Tylstrup Skoles børnehavegruppe har vi gode erfaringer med SPU. Vi laver testen på samtlige kommende skolebørn (selvfølgelig efter forældrenes tilladelse) som en del af forberedelsen inden forældresamtaler i november måned. Vi synes, testen hjælper med at afdække, hvor det enkelte barn eller evt. gruppen har brug for en ekstra indsats. Testen virker også overbevisende i forhold til forældre, som er i tvivl om tidspunktet for skolestart.

Bislev Skole

I Bislev har vi gode erfaringer med sprogtesten. Vi har valgt at teste alle børnene, idet vi synes, det giver et godt billede af, hvor barnet er i udviklingen.

Nørholm Skole

Vi er netop i samarbejde med Nøvling Landsbyordning startet på at bruge Kompetencehjulet. Et digitalt redskab, der giver pædagogerne mulighed for at danne sig et helhedsorienteret billede af det enkelte barns kompetencer set i forhold til de 6 læreplanstemaer. Vi forventer med brug af dette værktøj at få et bedre overblik over, hvor det enkelte barn er i sin udvikling. Værktøjet er samtidig en database med masser af faglige redskaber og forslag til udviklende lege og aktiviteter.

Grindsted Skole

Der udfyldes vurderingsskemaer på det enkelte barn. Barnets udvikling og indsats drøftes løbende sammen med forældrene. Der laves sprogvurdering på de børn, hvor vi har en formodning om, at der vil være brug for en specifik sprogstimulering.

Bislev Skole – Om overlevering

Bislev landsbyordning vil gerne kendes på et miljø med trykthed, tillid og menneskelig respekt. En høj prioritering af, at børnene udvikler sig til selvstændige og kreative mennesker. Der er et tæt samarbejde mellem børnehave, skole og DUS for at skabe en rød tråd gennem barnets liv. Vi er en idrætsbørnehave og vægter derfor krop, sundhed og bevægelse højt.

Metodisk – hvordan?

I Bislev foregår overleveringerne på flere plan. Overleveringen fra børnehave til skole foregår som en trekantsamtale mellem forældre, børnehaveklasseleder og primærpædagogen fra børnehaven. Under trekantsamtalen har man mulighed for at komme hele vejen rundt om barnet, så børnehaveklasselæreren er godt klædt på den dag, barnet starter i skole.

Det sidste års tid før skolestart forberedes barnet ved en gang ugentligt at deltage i morgensang

og en efterfølgende lektion med børnehaveklassen. Forberedelsen til DUS foregår ved, at barnet det sidste år går i DUS en dag om ugen.

Praksis – hvad?

Trekantsamtalen afholdes i børnehaven mellem forældre, primærpædagog og børnehaveklasselederen. Som udgangspunkt er det forældrene, der starter med at fortælle om deres barn. Primærpædagogen supplerer med børnehavens oplevelse af barnet, hvorefter børnehaveklasselederen spørger ind til barnet og fortæller om sine forventninger til samarbejdet. Under samtalen har barnet besøg af sin skole-ven, der er en ældre elev, som skal hjælpe barnet med at falde til i klassen/skolen.

I dagligdagen foregår der overleveringer på tværs af afdelingerne. Har der f.eks. været noget med et barn i morgen-DUS (foregår i børnehaven), kontakter pædagogerne den lærer, der skal have barnet i skolen. Har det været noget i skolen, ori-

enteres pædagogerne i DUS.

Børnehaveklasselæreren har også mulighed for at kontakte primærpædagogen i børnehaven, hvis der opstår et behov, efter barnet er startet i børnehaveklasse.

Andre skolers erfaringer med overlevering

Hou Skole

Vi har rullende skolestart og overleverer børnene til børnehaveklasselederen to gange om året. Det foregår altid inden et af vores to årlige besøg af tværfagligt team. Der har vi har mulighed for at tale om et barn eller to med dem. Til dette overleveringsmøde deltager børnehaveklasselederen, hele børnehaveteamet og DUS-lederen.

Vi har også en fælles samtale (børnehaveklasseleder og førskolepædagog) med forældrene inden skolestart.

Ellidshøj Skole

Ved overleveringen får pædagog, børnehaveklasseleder og forældre i samarbejde et indblik i barnets liv og udvikling.

Vaarst-Fjellerad Skole

I maj/juni afholdes et overleveringsmøde mellem det pædagogiske personale i børnehave, skole og DUS, hvor vi drøfter børnenes personlige, faglige og sociale udvikling samt gruppesammensætningen. Der afholdes besøgsdage i børnehaveklassen og DUS, hvor det pædagogiske personale i skole og DUS møder børnene.

Sebber Skole

• Børnene starter i "Guldgruppe", når de er 5½ år. De har hver en mappe med diverse opgaver (f.eks. farver, former, tal, bogstaver). Der er "Guld-

gruppe" hver torsdag i 1½ time.

- Det vurderes individuelt, hvornår det enkelte barn er klar til at starte i skole. Der afholdes skolestartssamtale med forældrene, hvor børnehaveklasselederen og pædagogen deltager.
- Sebber Skole har rullende skolestart. Det betyder, at barnet starter i skolen den 1. i måneden efter, at det er fyldt 6 år. Dog kan forældrene ønske at lade barnet begynde ved skoleårets start.
- Som lærer/ pædagog i rullende skolestart skal man kunne differentiere sin undervisning, så den passer til de "indrullende" børns forskellige niveauer. I børnehaveklassen bruges der ofte værkstedsundervisning.
- Indskolingen består af en aldersblandet gruppe af de børn, der traditionelt ville gå i børnehaveklasse, 1. og 2. klasse. Børnene undervises samlet, på mindre hold eller individuelt.

Målet med den rullende skolestart er at sætte fokus på det enkelte barn og barnets forudsætninger og at lade børnene indgå i et større fællesskab med mulighed for større faglige og sociale udfordringer.

Grindsted Skole

Børnehaven afholder et overleveringsmøde med DUS og børnehaveklasselærer. PPR deltager, hvis der er en formodning om, at deres ekspertise skal bruges. Der afholdes forældremøde i efteråret for kommende skolebørn. Der er fokus på indsatser, så som inklusion og den gode klasse.

Nørholm Skole – Om børnehaven som en del af skolen/organisationen/professionen

Landsbyordningen Fidusen, Nørholm Skole, består af tre grupper: Ca. 32 børn i børnehavegruppen og ca. 60 børn i DUS. Hertil kommer DUS II/brøbygning for 6. klasse med ca. 45 medlemmer.

Fidusen er indrettet således, at børnehaven ligger i den ene ende af skolens bygninger. Herfra kan man bevæge sig igennem indskoling/DUS-afdelingen over i den del, der rummer 4.-6. klasse, DUS II og nogle faglokaler.

Citat fra "3-13 år, fællesskab og faglighed": "På hele Nørholm Skole ser vi det som vores opgave at medvirke til at gøre børnene trygge, selvhjulpne, selvstændige, ansvarlige, socialt bevidste og fagligt vidende. I en åben og ærlig kultur arbejder vi hele tiden for at udnytte de muligheder, vi har for samarbejde på tværs af faggrupper og alderstrin".

Sådan gør vi

På Nørholm Skole arbejder vi med faglighed og fællesskab som nøgleord for den røde tråd i det pædagogiske arbejde gennem børnenes liv fra 3-13 år. Et af tiltagene, der understøtter dette, er, at vi i fire temaperioder om året arbejder med det samme overordnede tema på hele skolen. Her bruger vi børnehavens lærerplanstemaer som ramme, og hver gruppe/klasse arbejder på sit niveau med temaet. Det betyder gensidig inspiration imellem aldersgrupperne, udfordring af hvordan læring sker på de forskellige alderstrin og masser af tværfaglighed.

Didaktisk – Hvorfor?

Da skolen for to år siden afgav 7. klasse, opstod der et behov for at sætte fokus på, hvad vi har her på stedet, og hvad, vi synes, er vores styrker. Vi valgte hurtigt at fokusere på det faktum, at børnene kan være her i 10 år fra 3 til ca. 13 år. Det giver gode forudsætninger for at arbejde sammenhængende og have en "rød tråd" igennem arbejdet med børnenes læring og udvikling.

Hos personalet var der samtidig et ønske om at sætte fokus på at styrke fagligheden i det oplagte fællesskab, vi har på Nørholm skole. Derfor de to nøgleord: faglighed og fællesskab. Vi lægger stor vægt på læringsrummet og er nysgerrige på, hvordan børn lærer. Gensidig inspiration og spontanitet er i fokus.

Metodisk – Hvordan?

Læreplanstemaerne i børnehaven er blevet en slags ramme for temaarbejde på hele skolen, idet disse 6 temaer også er gennemgående for fagene i undervisningsdelen (Fælles Mål). Børnehaven arbejder i løbet af et år med 4 temaer: Sprog og sprogstimulering, Kreative udtryksformer, Natur og naturfænomener samt Krop og bevægelse.

Personalet er på skift tovholdere for et tema og tidsrammen for en temaperiode af 7-8 ugers varighed. Der arbejdes med børnene i "10 grupper". De sammensættes efter forskellige kriterier, alt efter emnet. Cirka midt i hver af disse perioder kobler skoledelen sig på med en to ugers emneperiode inden for det samme tema, som børnehaven er i gang med.

Overordnet holdes der styr på initiativet via vores 3-13 udvalg samt ved drøftelser på vores pædagogiske rådsmøder. En ICDP-uddannelse af alle pædagoger og lærere er med til at understøtte en fælles pædagogisk tilgang til børnene.

Praksis – Hvad?

Der arbejdes med læring på mange niveauer inden for den samme faglige ramme. Det giver fællesskab, mulighed for inspiration og idéudveksling imellem både børn og voksne, og sidst, men ikke

mindst, nysgerrighed på læringsrummet.

Der sker en gensidig inspiration imellem pædagogerne og lærerne. Det stiller krav til fagligheden, når man skal formulere sig sammen.

Børn fra 3 til 13 år mødes flere steder på skolen i det daglige:

- Legepladsen er fælles. DUS og skole deler lokaler. Her kan børnehavebørnene komme om eftermiddagen, hvis de har lyst. Der er tradition for at arbejde meget aldersintegreret imellem DUS og børnehave. Der er fælles morgenåbning og adgang til at lege sammen efter skoletid.
- Skolens daglige morgensamling er fast for skolebørn, og børnehavebørn kan deltage, hvis de vil. Sammenhængen og fællesskabet imellem aldersgrupperne opstår, når vi sikrer, at der findes mødesteder og fællesarealer, hvor store og små kan mødes og lege sammen.

Perspektivering – Hvorhen?

At kunne tilbyde 10 års "børneliv" i et fællesskab med bløde overgange imellem de forskellige faser (børnehave/skole, indskoling/mellemtrin), som børnene skal igennem. Med et fagligt udfordrende læringsmiljø, hvor nysgerrighed og engagement er drivkræfterne både for børn/elever og hos personalet.

Andre skolers erfaringer med børnehaven som en del af skolen/organisationen/professionen

Hou Skole

Børnehaven er en afdeling på Hou Skole på lige fod med indskolingen og mellemtrinnet. Vi arbejder ud fra den samme pædagogik og er på nuværende tidspunkt ved at implementere ICDP.

Tylstrup Skole

I Tylstrup Skoles landsbyordning er det vores erfaring, at små børn lærer af store børn, men også omvendt. Det giver mange udviklingsmuligheder, at vi har hele skolegården som "biograf" og idébank, og at børnene kan vælge til og fra.

I alle afdelinger arbejder vi efter en fælles pædagogisk platform. Vi er en del af skolen, og børnehaven er præget af at være en del af en uddannelseskultur. Det betyder, at både børn og voksne bliver påvirket af det, som er muligt. Vi kan se muligheder i stedet for begrænsninger.

Ellidshøj Skole

Det er en stor udfordring for det pædagogiske udviklingsarbejde, når der i landsbyordninger skal skabes fællesskab og samarbejde om barnet i alder

ren 3 år til 12 år. Der er mange referencerammer og samarbejdspartnere fra både Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen, Skole- og Kulturforvaltningen, skole og eksterne samarbejdspartnere.

Vaarst-Fjellerad Skole

Vi arbejder sideløbende med skolen med temaerne sundhed og CO2, når skolen har emneuger. Lærere, DUS- og børnehavepædagoger har fælles planlægningsmøder for emneugerne. Vi deltager i det fælles pædagogiske rådsmøde, hvor vi kan bringe emner eller temaer i spil.

Grindsted Skole

DUS II børnene kommer ofte ned i børnehaven, og det er de samme børn, der 1. skoledag bliver den nye venskabsklasse for børnehaveklassen.

Kommende skolebørn kommer tre dage i skole i maj måned, og børnehaveklasselæreren deltager tre dage i børnehaven.

Møder i pædagogisk råd afholdes i fællesskab mellem børnehave, skole og DUS.

Vaarst-Fjellerad Skole – Om forældresamarbejde

Landsbyordningen Duetten ligger på Vaarst-Fjellerad Skole i et naturskønt landsbymiljø omgivet af fantastiske udefaciliteter, som byder på gode motoriske udfoldelser og oplevelser.

Landsbyordningen består af en børnehavedel med 37 børn i alderen 3-6 år og en DUS-del med 57 børn fra børnehaveklasse til og med 3. klasse.

Vi har et tæt og godt samarbejde mellem skole, DUS, børnehave og juniorklub, som tilsammen udgør en naturlig helhed for børn og ansatte. Dagligdagen tager sit pædagogiske afsæt i barnets individuelle udvikling, initiativ og kompetencer.

I Duetten vil vi kendes på værdier som:

- At børn, forældre og personale oplever en høj grad af trykthed og omsorg i hverdagen.
- At pædagogikken tager udgangspunkt i det enkelte barns behov med særlig opmærksomhed på dets udvikling af selvværd og selvstændighed.
- Vi vil skabe trygge rammer, hvor børnene bliver taget alvorligt og lærer at respektere hinanden.
- Vi vil give børnene mulighed for at udfolde og

udvikle deres kreativitet og fantasi i en hverdag, der er præget af humor, og hvor der vises tolerance og accept af hver enkelt.

- Vi vil bevare og udvikle børnenes nysgerrighed, deres trang til at udforske og deres glæde ved at lære.

Sådan gør vi

Når ens barn skal starte i skole, gør mange forældre sig overvejelser over, hvordan de bedst muligt kan støtte deres barn. Som forældre kan man have bekymringer omkring modenhed, udvikling, social trivsel osv. I børnehaven og skolen har vi i samarbejde med forældrene et fælles ansvar for, at overgangen fra børnehaven til skole og DUS foregår i så trygge rammer, at det enkelte barn oplever det at starte i skole og DUS som en udviklende udfordring.

Didaktisk – Hvorfor?

At starte i skole er et udtryk for et skift i barnets liv.

Forældre er eksperterne, når det gælder deres barn udvikling, læring og trivsel. Derfor ser vi forældrene som en vigtig ressource. De skal til enhver tid inddrages i forhold til deres barns udvikling.

Metodisk – Hvordan?

I november modtager forældre til skolesøgende børn en vejledning om skolestart på Vaarst-Fjellerad Skole samt en lille pjece om, hvordan man støtter barnet til selvhjulpenhed/skoleparathed.

Inden skoleindskrivningen afholder vi individuelle forældresamtaler, hvor vi drøfter barnets begyn-

dende faglige interesse, modenhed og sociale udvikling. Formålet er at bidrage til forældrenes grundlag for at træffe beslutning om tidspunktet for barnets skolestart og for at støtte barnet i overgangen fra børnehaven til skole/DUS. Vi delagtiggør forældrene i, hvordan vi ser barnet i gruppen – de stærke og svage sider og vores syn på, hvor langt barnet er i udviklingen.

Ved det ordinære forældremøde i børnehaven i marts/april samles forældrene til skoleindskrevne børn. Her vil der være generelle oplæg om livet i førskolegruppen – hvordan vi arbejder med skoleparathed, hvad det kræver af barn og forældre, at barnet går i børnehaveklasse og DUS.

I maj/juni afholdes fyraftensmøde/fællesspisning, hvor alle forældre og børn inviteres. De rystes sammen som den gruppe, der skal følge deres børn op gennem klasserne på skolen.

Praksis – Hvad?

Vi skaber muligheder for samspil og anerkendende relationer gennem dialog. Vi er dagligt i dialog med forældrene om deres barns udvikling, læring og triv-

sel. Vi har formaliserede forældresamtaler og møder. Vi skaber rum for refleksion sammen med forældrene, f.eks. gennem tematiserede forældremøder, hvor erfaringsudveksling er omdrejningspunktet.

Forældrene kan forvente, at vi er fokuserede på deres barns trivsel, og at vi vil opfordre til ekstra samarbejde, hvis deres barn af forskellige årsager ikke trives. På den måde kan vi i fællesskab sikre de bedste udviklingsbetingelser for deres barn.

Som institution forventer vi, at forældrene formidler vigtige informationer om deres barn til det pædagogiske personale, så vi har mulighed for at skabe de bedste udviklingsbetingelser for barnet.

Hvis vi efter ca. to måneder i førskolegruppen i børnehaven ikke kan se tilstrækkelig udvikling hos barnet, indbyder vi forældrene til en ekstra samtale, som går ud på at klarlægge, hvad der skal til for at hjælpe barnet på vej i skolen. Vi lægger vægt på barnets styrkesider og vores oplevelser af, hvad der kan fange barnet. Efter aftale med forældrene deltager børnehaveklasselæreren og kontaktpædagogen fra DUS i mødet.

Vi arbejder med en åbenhed, hvor forældrene er

velkommen til at deltage i f.eks. førskolegruppen. Her kan de få mulighed for at se deres barn i gruppen og i kravsituationer.

I forhold til børn med særlige behov har vi gode erfaringer med at arrangere et møde mellem forældrene, børnehaven, eksterne samarbejdspartnere, børnehaveklasselæreren og skolens kompetencecenter, hvor vi drøfter barnets hele udvikling. Det er vores erfaring, at det giver barnet en god start, og det er også en god start på samarbejdet mellem alle involverede parter omkring barnet.

Perspektivering - Hvorhen?

Pædagogerne i børnehaven har stor viden om det enkelte barn, familien og deres ressourcer. Kendskabet til familien og deres kompetencer skal bruges i forhold til børnenes trivsel, fordi trivsel er en forudsætning for, at børnene kan tilegne sig faglige kompetencer.

Vi har alle muligheder for at trække på viden og kompetencer i organisationen. Vi vil skabe tryghed og omsorg for familien ved at overflytte en af pædagogerne fra børnehaven til DUS ved skolestart.

Andre skolers erfaringer med forældresamarbejde

Tylstrup Skole

Vores erfaring er, at forældresamarbejdet er grundlag for alt arbejdet med børnene. Når forældrene bakker op og møder op til alt, hvad vi inviterer til, bliver det også nemmere, når det bliver "svært". Skolen fylder meget i lokalsamfundet.

Nøvling Skole

Alle børn er tilknyttet en kontaktpædagog, der udover en tæt kontakt til barnet også har den overordnede kontakt til forældrene.

Inden et nyt barn skal starte i børnehaven, sender vi et velkomstbrev til barnet. Brevet indeholder tegninger, som børnene har lavet til den nye kammerat. Der er også en invitation til forældre og barn om at komme og se børnehaven/DUS. De kan få en snak med den voksne, der bliver kontaktpædagog, om dagligdagen i børnehaven.

Hvis, der er flere børn, der skal starte samtidig, holder vi et samlet møde, hvor de nye forældre kan hilse på hinanden.

Tre måneder efter børnehavestart tilbyder vi en forældresamtale med kontaktpædagogen og en pædagog. Samtalen handler om: hvordan går det, hvordan var starten, er der noget, vi kunne have gjort anderledes? osv.

Midtvejs i børnehavetiden tilbydes forældrene en samtale og igen i forbindelse med skolestarten.

Der kan altid ønskes flere samtaler ved behov, både fra hjemmets og børnehavens side. I dagligdagen forsøger vi at holde en tæt kontakt med forældrene ved aflevering/afhentning. Der er fælles forældremøder ca. en gang

årligt (f.eks. orientering om dagligdagen, nye tiltag, foredrag med fagfolk ude fra om aktuelle emner). Der er forældrekaffe en af de dage, vi er i Skovbørnehaven, og Åbent hus i forbindelse med skolens Åbent hus.

Forældrene arrangerer selv en forældre-arbejdsdag, hvor de hjælper med at vedligeholde legepladsen og andet. Desuden fælles spisning i børnehaven for alle børn og forældre/søskende samt sommerfest, hvor forældrene selv står for et stort og flot kage/kaffebord.

Ellidshøj Skole

Vi har et forældreråd og en skolebestyrelse og benytter skoleintra allerede fra børnehaven i samarbejdet med forældre.

Vi har et godt og trygt forhold og samarbejde med forældrene gennem barnets børnehave- og skoleliv, da det skabes allerede i barnets 3-årsalder.

Sebber Skole

Vi holder opstartssamtaler for nye forældre, der ikke har haft børn i institutionen før. Vi indkalder til en snak, når barnet har været her i 2-3 måneder. Vi tilbyder forældresamtaler en gang om året. Der deltager altid to personaler i samtalerne.

Grindsted Skole

Grindsted har et engageret forældreråd i børnehaven. De hjælper til ved arrangementer, planlægger arbejdsdage og forældrespisning. God sparring til børnehavens dagligdag.

Sebber Skole – Om rullende skolestart

Sebber landsbyordning består af institutionen Regnbuen med vuggestue, børnehave og skolefritidsordning (DUS) og af Sebber Skole med undervisning fra 0. til og med 6. klasse.

I Sebber landsbyordning arbejder Regnbuen og Sebber Skole tæt sammen om at skabe et tilbud til undervisning og fritid for alle egnens børn fra 0 til 13 år. Et tilbud, der er enestående i Aalborg Kommune. Landsbyordningen kendes som:

- Beliggende tæt på skov og fjord og med en stor legeplads, der giver muligheder for at benytte naturen.
- Vi har fælles arrangementer og aktiviteter, som giver et godt fællesskab.
- Et sted i løbende udvikling og stadig forandring, hvor fællesskabet vægtes højt, og hvor der er kort vej fra idé til handling.
- Et sted med engagerede medarbejdere og stor forældreopbakning.

Værdigrundlaget for Sebber landsbyordning er, at:

- Barnet anerkendes med de værdier og ressourcer, det har, og møder tryghed, nærvær og glæde.
- Barnet oplever sig som medspiller i et rummeligt fællesskab, hvori det udvikler personlige og sociale kompetencer.
- Barnet møder et udfordrende læringsmiljø, der er kendetegnet ved leg, kreativitet, fantasi og faglighed.
- Landsbyordningen prioriterer et åbent og respektfuldt samarbejde mellem forældre og personale.
- Landsbyordningen opleves som et samlingssted, der opfordrer til fællesskab i lokalsamfundet.

Værdigrundlaget rummer de mål, der er sat for landsbyordningen. Det samme gør det motto, der er overskriften for landsbyordningen. Den skal være og udvikle sig som "Børns univers på kryds og tværs".

Et sted, der af alle ses, høres og føles som børns univers med fællesskab på kryds og på tværs, uanset hvem man er, hvor gammel man er, og om man hører til i Regnbuen eller på skolen.

Sådan gør vi

Vi har haft rullende skolestart i næsten 5 år. Barnet kan starte i skolen den måned, det fylder 6 år.

I et samarbejde mellem børnehave og skole vurderer man, om barnet er klar til skolestart. Forældrene har det sidste ord i forhold til skolestart, hvis forældrene for eksempel synes, barnet godt kan starte før den anbefalede tid fra pædagogerne. Den første skoledag bliver gjort til noget helt specielt.

Didaktisk – Hvorfor?

Vi har valgt rullende skolestart, fordi børnene kan få flere kammerater og få større udfordringer i klassen. Det bliver ikke for småt. Vi ønsker at sætte fokus på det enkelte barn, så det lærer ud fra de forudsætninger, det har, og udvikler sig og lærer i den hastighed, det kan, og så langt, det kan nå.

Metodisk – Hvordan?

Makkere i indskolingen: Forud for skolestart får en ny elev i indskolingen en af de elever, der allerede går i skole, som makker. En makker kan hjælpe og vise til rette i de første dage efter skolestart. Det giver trykthed for den elev, der starter, og stolthed og ansvarfølelse hos den elev, der får lov at være makker.

Den rullende skolestart: Sebber Skole har rullende skolestart. Det betyder, at barnet starter i skolen den 1. i måneden efter, at det er fyldt 6 år. Dog kan forældrene ønske at lade barnet begynde ved skoleårets start.

Underviseren: Som lærer/pædagog i rullende skolestart skal man være parat til at differentiere sin undervisning, så den passer til børnenes forskellige niveauer. I børnehaveklassen bruges der ofte værkstedsundervisning.

Praksis – Hvad?

Vi har "Guldgruppe" hver torsdag fra 9.30-10.45. Det er førskolegruppen. Den kører hele året rundt. Man kommer i "Guldgruppe" 4-6 måneder før, man starter i skole.

Indskolingen består af en aldersblandet gruppe af de børn, der traditionelt ville gå i børnehaveklasse, 1. og 2. klasse. Børnene undervises samlet, på mindre hold eller individuelt.

Perspektivering – Hvorhen?

Målet med den rullende skolestart er at sætte fokus på det enkelte barn og barnets forudsætninger og at lade børnene indgå i et større fællesskab med mulighed for større faglige og sociale udfordringer.

Andre skolars erfaringer med rullende skolestart

Hou Skole

Vi har indført rullende skolestart på Hou Skole pr. 1. august 2011, så det er stadig nyt for os. Der er stadigvæk ting, som vi løbende skal tage stilling til. Vi har gode erfaringer med rullende skolestart, da vores børn profiterer af at starte i det kommende kvartal, efter de er fyldt 6 år.

Vi får lov til at gøre vores arbejde i børnehaven helt færdigt, inden vi sender vores børn i skole. Vi sender nogle super parate børn ind i indskolingen. Vi ser endvidere en stor fordel i, at de børn, hvis skolestart vi ønsker at udsætte, ikke nødvendigvis skal udsættes et helt år, men måske kun 3 måneder.

Bislev Skole

I Bislev starter børnene med at rulle i børnehaven. I måneden efter man fylder år, rykker man op i den næste gruppe. Det fortsætter op gennem skolen. Der arbejdes på tværs af årgangene, så man tilgodeser børnene på det niveau, de er. Derfor vil der altid være nogle at spejle sig i.

Grindsted Skole – Om udepædagogik

Landsbyordningen Grindsted Skole ligger i udkanten af Hammer Bakker. I skoledelen er der 127 børn, hvoraf de 77 er tilknyttet vores DUS I. DUS-ordningen ligger placeret i barakbygninger i et skovområde bag skolen. Mellegård Børnehave har indskrevet 48 børn og er den eneste børnehave i byen. Børnehaven og vores DUS II med 28 børn har til huse på en nærliggende nedlagt landejendom.

Landsbyordningen arbejder ud fra princippet "Distriktets børn i distriktets børnehave og skole". Vi har en årelang inkluderende kultur, der afspejler sig gennem vores værdier samt i samarbejdet om at skabe helhed i børnenes udvikling og læringsmiljø fra 3 til 13 år.

I Dus med Naturen er det vores mål at skabe et trykt fællesskab, der bæres af livsglæde, engagement og ansvarlighed for derved at skabe de bedst

mulige forudsætninger og forhold for barnets sociale, personlige og faglige udvikling. Naturen inddrages i alle afdelinger og er et kerneområde i vores pædagogik.

Sådan gør vi

Dus med Naturen har fokus på naturen gennem nøglebegreber som glæden ved, viden om, forståelse for og færdigheder i at opholde sig i naturen. Vores pædagogik og aktiviteter i overgangsforløbene relaterer sig til disse begreber, ligesom samarbejde, inklusion og selvforståelse er bærende elementer. Målet er at:

- give børnene en indsigt i og forståelse for naturen.
- børnene lærer at færdes i naturen under ansvar.
- give børnene forskellige oplevelser og handlemu-

ligheder i naturen.

- børnene oplever årstidernes skiften som en integreret del af deres dagligdag.
- skabe muligheder for at eksperimentere og undersøge i naturen.
- børnene lærer at bruge naturens egne muligheder for leg og bevægelse.

Metodisk – hvordan?

Dette gør vi metodisk ved at skabe et udeområde, hvor der er plads til at deltage i varierede aktiviteter i naturen samt til at eksperimentere og undersøge. Vores udeområde anvender naturens egne muligheder, så der skabes plads til at grave dybt, klatre højt, bygge huler, kælke, glide og rulle i skoven. Vi har endvidere et mindre dyrehold og forskellige bålsteder.

Vi møder børnenes nysgerrighed og spørgsmål med interesse, og sammen forsøger vi at finde svar og stille nye spørgsmål. Pædagogen er engageret og aktiv i forhold til, hvad børnene måtte have behov for i deres proces, samt inspirator i forhold til nye og andre idéer.

Det natursyn, vi starter med at lære børnene som 3-årige, fortsættes op gennem børnehavetiden samt DUS I- og DUS II-tiden.

Praksis – hvad?

Oplevelserne kunne være grønsagsdyrkning i spande, at pelse et dødt dyr og se det indvendigt, små som store terrarier, mad fra skoven og årets gang i skoven.

Perspektivering – hvorhen?

Målet er at overlevere en samlet gruppe, hvor børnene er bevidste om egne ressourcer og udviklingspotentialer. Børnene ser sig som en gruppe,

hvor der tages hensyn til hinanden, man hjælper hinanden, og hvert enkelt individ er stærkest netop på grund af dem, som det er sammen med.

Børnene styrkes i en forståelse og respekt for hinandens kompetencer og udviklingspunkter. Der arbejdes med de sociale positioner samt med at øge og udvikle alle børnenes grundlag for deltagelse og inklusion.

Andre skolers erfaringer med udepædagogik

Tylstrup Skole

I Landsbyordningen Tylstrup Skole er vi en idrætsinstitution, hvilket yderligere har bidraget til brug af vores "uderammer". Vores erfaring er, at når vi i forbindelse med tema- og emneuger i undervisningen flytter al DUS-aktivitet udendørs, bidrager det til, at børnene bliver mere rolige, fordi der er "højt" til loftet.

Vi har altid mindst en voksen ude, og vi har investeret i masser af spændende legeredskaber. Derudover har vi lejet et område af DSB, så vi har vores egen "skov". Vi har også jævnligt hele dage i byens anlæg.

Bislev Skole

I Bislev har vi ugens leg, hvor en pædagog vælger to faste lege, som leges hver dag hele ugen.

Nøvling Skole

På Nøvling Skole har vi en naturuge hvert år:

- En uge i foråret tager hele børnehaven ud i Lundbykrat, hvor vi lejer Lundbyhedehuset. Børnene afleveres og afhentes hver dag af deres forældre, og alt børnehavens personale er i denne uge på fuld tid.
- Vi har tid, plads og spændende nye omgivelser med rig mulighed for fordybelse. Vi medbringer opslagsbøger, lup, fiskenet, dolke, save m.m.
- Vi har bål hver dag, og vi har en maddag, hvor børnene er med til at finde spiselige ting i naturen.
- Vi har besøg af den lokale heks, og vi har mulighed for at få besøg af en naturvejleder.

Legepladsen:

- Vi er ude mindst en gang om dagen, og her spiser vi ofte madpakker og frugt.
- Der er kuperet terræn med mange klatretræer, tæt beplantning, gemmesteder samt bålplads. Der er udeværksted.
- Børnene er med til at holde legepladsen ved lige ved f.eks. at feje, rive blade, save grene grave m.m.
- Der er steder, hvor der kan leges med jord og vand.

Nærmiljøet:

- Skolens legeplads og sportsbanerne.
- Grusgraven. Piratuge/indianeruge /emneuge i grusgraven.
- Madlavning på bål. Motionsløb.

Ellidshøj Skole

Da vi er en naturlig del af et lille bysamfund, er der gode muligheder for at benytte de landlige omgivelser. Vi har særlig fokus på at komme ud i f.eks. kridtgrav, spejderskov, byens legeplads og andre af omgivelsernes tilbud.

Alle børn skal ud midt på dagen, og der er fokus på "puls op" mindst en gang om dagen. Pædagogerne har alle været på "Kroppen på Toppen", og der skabes bevægelse i udelivet gennem pædagogernes kompetencer og udelivs-pædagogik.

Nørholm Skole

Vi lægger vægt på at komme meget ud, især med børnehavebørnene. Vi har masser af flot natur lige udenfor døren. Derfor er ture til fjorden og i den nærliggende skov ofte på programmet.

Vi er dagligt på legepladsen midt på dagen, men på et tidspunkt kunne vi mærke, at børnene hele tiden spurgte, om de måtte komme ind fra legepladsen. Det tog vi som en udfordring – hvad kan vi gøre, så børnene gerne vil være mere ude? Vi startede med at lave "udemandage". Hver mandag er vi ude fra kl. 8 med tilrettelagte aktiviteter, så som bål, snitte med knive, lave mad og save brænde. På den måde er der blevet mulighed for, at børn og pædagoger kan fordybe sig i de aktiviteter, vi sætter i gang.

Målet har været, at børnene bliver opmærksomme på de mange muligheder, der er på vores legeplads. På legepladsen har vi en hytte med brændeovn i, som vi har glæde af i den kolde tid.

Vaarst-Fjellerad Skole

Vi er ude hver dag i al slags vejr og får erfaringer med naturen og naturfænomener på legepladsen, i skoleskoven og på ture i nærmiljøet.

En gang om året har vi en udeuge i Lundbykrat med Lundbyhedehus som base. Vi tager i skoven om morgenen og tilbringer hele dagen der ugen igennem. Vi får input fra Aalborg Kommunes naturvejledere, som fortæller børnene om dyr og planter, bl.a. om bistaderne.

Vi har fået tilbagemeldinger fra flere forældre, der fortæller, at deres børn kan genfortælle forløbet med stor begejstring og interesse.

Henvisninger: skoleniskoven.dk, groennespirer.dk., vandtjek.dk.

